

POJAT lukevat kaiken – jos innostuvat

”Lukuharrastusta tukee mallioppiminen” (Lukutaitotutkija Sari Sulku-
nen)

YLLÄTÄ MONIPUOLISUUDELLA

- Poikia kannattaa innostaa tarttumaan harrastuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin liittyviin kirjoihin.
- Monipuolinen lukeminen innostaa:
 - tietokirjat, huumori, kauhu, seikkailu/jännitys, informaatio, kuvakirja, science fiction, rikos ja salapoliisi, hirviö/aave, urheilu, sota, elämäkerrat, historialliset romaanit, sarjakuvaromaanit, tietokoneet/teknologia, pelimaailma, elokuvat, kuvitetut romaanit
- Monet pojat lukevat mielellään musiikin, tieteiden, harrastusten ja alakulttuurien aikakauslehtiä: Ne innostavat lyhyillä teksteillä, informatiivisilla kuvituksilla ja jännittävillä faktoilla.
- Huomioi yksilölliset erot ja mahdolliset lukemiseen liittyvät vaikeudet.
- Luota lapsiin ja nuoriin: Anna valita itse!
- Tutkimusten mukaan kaunokirjallisuuden lukeminen ennustaa huippulukutaitoa ja aikuisen on lempeästi tarjottava pojille myös ensimmäinen oikea kirja, joka heidän pitää lukea.
- Varo kirjoja, jotka eivät kiinnosta tai liian pitkiä.
- Muista, että myös verkkotekstien lukeminen edistää lukutaitoa.

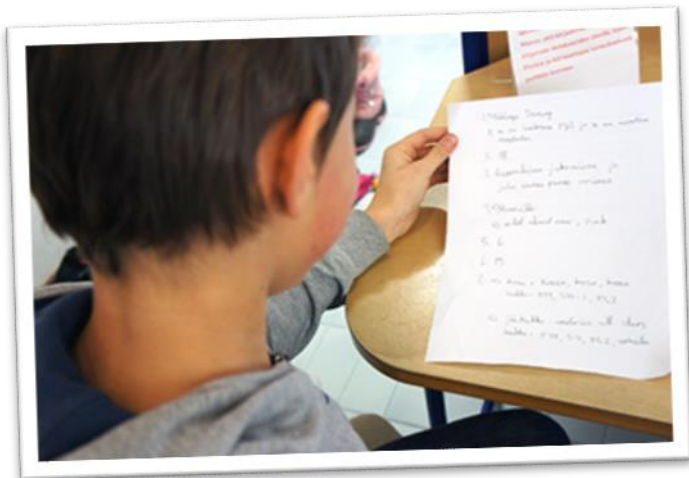
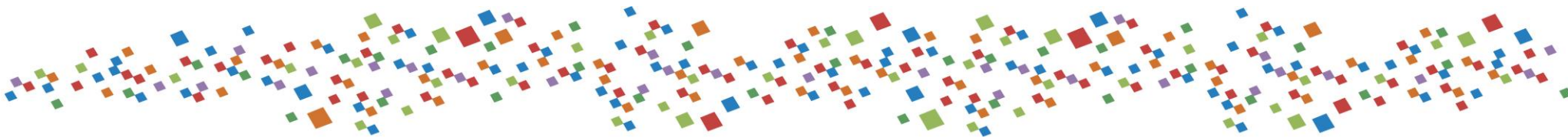

Kirjastoammattilainen Esko Nousiainen:
[20 lukuvinkejä nuorille miehille](#)

Vinkkejä pojille [Kirjasammossa](#)

lukuinto.fi

HUUMORI, FAKTAT, VAUHTI

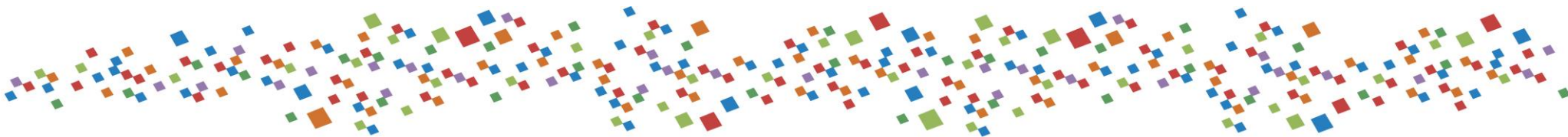
- Tekstien on hyvä olla vähän lukevalle oppilaalle lyhyitä ja toiminnallisia, ja ehkä tarvitaan myös miespuolinen päähenkilö. Huumori on paikallaan, samoin todelliset faktat.
- Seikkailuvetoiset, tiiviit tarinat pitävät mielenkiinnon yllä, ja tekstin sujuvuus on tärkeää.
- Vähän lukevalle pojalle tarvitaan nopeasti etenevä juoni, paljon kerrontaa, jonkin verran dialogia, ei niin paljon kuvailua.
- Kielen on oltava riittävän lähellä teinin omaa kieltä, saa sisältää voimakastakin kieltä.
- Kirjan henkilöt tai aihe saisivat olla lähellä omaa elämää – toisaalta myös fantasiahahmoissa on paljon samaistuttavaa.
- Käytä hyväksi pojan koulun ulkopuolisia kirjallisia toimintoja.

- Käytä uusia medioita ja teknologiaa pojan saamiseksi lukemaan. Kirjastojen verkkosivuilta voi lainata e-kirjoja.
- Näytä elokuvan alku ja kehota lukemaan loppuratkaisu kirjasta. Myös erilaiset verkosta löytyvät kirjatrailerit innostavat.
- Erilaiset lukudiplomit ja palkitseminen ovat myös hyvä keino innostaa poikia lukemaan.

KIRJAKESKUSTELU SYVENTÄÄ TARINAA

- Kirjakeskustelu syventää lukemisen ja antavat eväitä elämään.
- Nosta esille avoimia ja mielenkiintoisia keskustelun aiheita.
- Muista myös pitää hauskaa, ole aktiivinen, avoin ja leikkimielinen.
- Pohtikaa aiheita, jotka liittyvät tarinan kokonaisuuden ymmärtämiseen.
- Älä haastattele vaan näe lapsi tasavertaisena keskustelijana – lapsi kokee tulleen ajatuksineen nähdyksi ja nuori näkee, että hänen ajatuksiaan arvostetaan.
- Pyydä lasta tai nuorta ottamaan kantaa kirjan tapahtumiin ja tekemään arvioita.
- Kannusta ajatusten ja tunteiden ilmaisussa, kehu vastauksia.

OLE ROOLIMALLI JA MUOKKAA TRENDEJÄ

- Innostavan miehen malli on yksi tärkeimmistä keinoista, joilla pojat saadaan kiinnostumaan kirjoista. Lukevan aikuisen malli innostaa ja muuttaa poikien lukemisasenteita.
- Lasten ja nuorten on hyvä nähdä kasvattajien lukevan ja keskustelevan teksteistä. Näytä reaktioita kirjan äärellä, tapahtumien selostusta, uppoutumista, naurua ja vakavoitumista.
- Hyödynnä isomman pojan valtaa: Pienempi ottaa mielellään mallia ja varttuneemmat innostuvat lukemisesta, kun voivat näyttää esimerkkiä.
- Heikoimmat lukijat hyötyvät usein myös ryhmän tuesta, kuten miesten ja eri-ikäisten poikien lukupiiristä.
- Ääneen lukeminen jättää muistijäljen. Ääneen kannattaa lukea myös vanhemmille pojille.

- Altista pojat erilaisille arkkityypeille – käsitys miehenä elämästä monipuolistuu, kun nuori lukija saa kohdata erilaisia miestyyppejä ja -ihanteita: vaeltajia, kuninkaita, parantajia, tietäjiä, kunniallisuutta, yhteistyötä, suvaitsevuutta jne.

LUKEMINEN SUJUU – MUTTEI MAISTU

Kansainvälisissä oppimista ja asenteita mittaavissa PISA- ja PIRLS-tutkimuksissa Suomi on lukutaidon kärkeä maailmassa, mutta huolestuttavaa on, että suomalaisten ja tyttöjen ja poikien väliset erot lukutaidoissa ovat suuret.

- Perinteisen lukutaidon arvioinnissa parhaiten menestyvät ne, jotka lukevat monipuolisesti painettuja tekstejä, erityisesti kertomakirjallisuutta.
- PISA-tuloksissa hyvin sijoittuvat myös ne oppilaat, jotka painettujen tekstien rinnalla lukevat paljon erilaisia verkkotekstejä.
- Heikoin lukutaito on niillä, jotka lukevat vain vähän tai yksipuolisesti.
- Älä tuomitse luettavaa: on parempi, että lapsi lukee edes jotain – vaikkei se olisi korkeakulttuurista.
- Lukuharrastusta tukee mallioppiminen, mutta mies kirja kädessä voi olla monen nuoren kohdalla harvinainen näky.
- Miesopettajat ja kirjaston miehet: Pitäkää luokissa vinkkauksia kirjoista, lehdistä tai vaikkapa hyvistä verkkoartikkeleista.

Vinkkejä lasten ja nuorten innostamiseen koteihin [täältä](#).

RISPEKTIÄ VALINTAAN – TUNNELMAA TILANTEESEEN

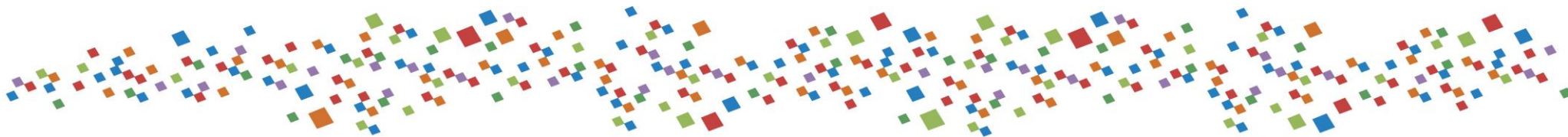
- Tee sopivan tekstin valinnasta osa lukutapahtumaa. Näytä että nuorten omia tekstivalintoja arvostetaan.
- Porttiteoria toimii: Jos lapset saavat hyviä lukukokemuksia kevyemmistä kirjoista, he kypsyessään lukevat laajemmin.
- Tee lukemisesta hauskaa ja luo odotuksia kirjan lukemiselle.
- Muokkaa lukupaikasta miellyttävä ja viihtyisä.
- Lue ääneen ja näytä eläytymisesi. Ole luonteva, käytä persoonasi, ilmeitä ja äänenpainoja. Käytä taukoja hyväksesi – ne lisäävät merkityksiä ja dramatiikkaa.

LUKUINTOLÄHETILÄÄN VINKKI:

Lue vähän hämärässä valossa ja näytä taskulampulla kirjan kuvat – lukeminen on paljon jännempää!

[Lisää Agneta Möller-Salmelan ideoita](#)

LÄHTEET – LUE LISÄÄ

[Lukukeskus.fi: 10 faktaa-lukemisesta](#)

[Lukukeskus: Professori William G. Brozo, yhdysvaltalainen lukutaito-tutkija Suomessa](#)

[Lehtori Janne Saarisen ja muiden vinkkejä poikien lukuinnon herättämiseen Helsingin Sanomissa 11.9.2014](#)

[Viitasaaren Lukuinnon vanhempainopas](#)

[Agneta Möller-Salmela – Lukuinto-lähettilään vinkkejä](#)

[Sari Sulkunen: Suomalaislasten ja -nuorten lukutaito](#)

[Kaisa Leino: "The relationship between ICT use and reading literacy: focus on 15-year-old Finnish students in PISA studies"](#)

[Kulturtimmen på Yle Svenska 10.9.2014](#)

[Helsingin Sanomat/NYT-liite: Pelit ja elokuvat kehittävät lukutaitoa siinä missä kirjat](#)

